

Regionala utvecklingsnämnden

YTTRANDE

Avsändare Camilla Anderson
Samhällsplanerare
040-675 32 36, 0725-971466
camilla.anderson@skane.se

Datum 2025-01-09
Ärendenummer 2024-POL000439

Adressat
Länsstyrelsen Skåne
skane@lansstyrelsen.se
Diarienummer 36698-2024

Yttrande över förslag till Regional vattenförsörjningsplan för Skåne län

Region Skåne har mottagit ovanstående samrådshandling för synpunkter.

Bakgrund

Den regionala vattenförsörjningsplanen har som syfte att bidra i arbetet med att säkerställa en långsiktigt hållbar vattenförsörjning i Skåne län. Planen ska fungera som ett underlag för vidare diskussioner om vattenförsörjning, som spänner över kommun- och länsgränser. Planen fokuserar på dricksvattenförsörjning, främst i form av kommunal vattenförsörjning, men vatten till andra ändamål som till jordbruk och industrier berörs också. Målen med planen är att den ska användas som planeringsunderlag, att vattenresurser ska synliggöras och skyddas, att samverkan i vattenförsörjningsfrågor ska öka, men främst att fler åtgärder ska vidtas av olika aktörer för en fortsatt tillgång till vatten av god kvalitet.

Länsstyrelsen önskar inspel bland annat på vilka åtgärder som Region Skåne anser är viktiga för att säkra vattenförsörjningen framåt, samt på vilket sätt planen kan användas och utvecklas.

Region Skånes synpunkter

Region Skånes huvudsakliga bedömning är att målen i den regionala vattenförsörjningsplanen, som syftar till att säkerställa en långsiktigt hållbar vattenförsörjning, skydda vattenresurser samt främja ökad samverkan i vattenförsörjningsfrågor, är positiva både för den generella dricksvattenförsörjningen och för hälso- och sjukvården.

Region Skånes roll och regional fysisk planering

Region Skåne ser att beskrivningarna av regionens och regionplanens roll kan förtydligas i vattenförsörjningsplanen. Region Skåne ansvarar för den regionala fysiska planeringen i länet och har genom detta ett regionplaneuppdrag enligt plan- och bygglag (2010:900). Genom regionplaneuppdraget arbetar Region Skåne med att tydligare koppla samman det regionala utvecklingsansvaret och kommunernas översiktsplanering. Av planförslaget framgår att regionplanen inte är bindande. Region Skåne vill lyfta att regionplanen är vägledande för den efterföljande planeringen även om den inte är juridiskt bindande. Kommunerna ska vidare motivera eventuella avsteg från regionplanen.

Region Skåne ser att vattenförsörjningsplanen kommer att bli ett värdefullt planeringsunderlag för den regionala fysiska planeringen och i aktualiseringen av *Regionplan för Skåne 2022–2040*. Under aktualiseringen kommer vi att se över hur Region Skånes roll och åtaganden i vattenfrågan kan utvecklas.

Vi föreslår att planen kompletteras med ett avsnitt som beskriver hur de utpekade vattenresurserna kan beaktas i den regionala fysiska planeringen och hur detta kan omsättas i kommunernas översiktsplanering.

Region Skåne ser ett behov av att utveckla gemensamma principer för hur vattenresurser ska prioriteras vid bristsituationer, särskilt med hänsyn till samhällsviktig verksamhet som sjukvård.

Utmaningar

Region Skåne ser att det finns ett flertal utmaningar som kan lyftas både tydligare och tidigare i vattenförsörjningsplanen.

Föröreningar och vattenkvalitet

Tillgång till rent vatten är, liksom tillgång till tillräcklig kvantitet, avgörande för framtidens dricksvattenförsörjning. Den dåliga statusen i Skånes sjöar och vattendrag behöver lyftas som en stor utmaning för dricksvattenförsörjningen såväl i nulägesbeskrivning som i framtidsanalysen. Region Skåne ser ett behov av att förtydliga kopplingen mellan vattenförsörjningsplanen och åtgärdsprogrammen för vattenkvalitet.

Fördelning och prioritering

Länsstyrelsen lyfter ökat vattenbehov och konkurrens om vattnet som en utmaning. Även om det inte finns ett mandat för Länsstyrelsen inom ramen för den regionala vattenförsörjningsplanen att fördela, prioritera eller

reservera vatten för olika intressenter vill Region Skåne betona vikten av en rättvis fördelning av vattenresurserna för olika behov.

Planen lyfter i inledningen att vatten, utöver till dricksvattenförsörjningen, har en betydelsefull roll för natur, kulturmiljö och rekreation. Region Skåne anser att planen på ett tydligare sätt kan lyfta fram dessa behov. Det kan med fördel framgå att vatten för naturens behov samt ekosystemtjänster inte bara behöver vägas, utan både kvantifieras och prioriteras, vid fördelningen. Det skulle ge ytterligare incitament för effektivisering och att använda andra källor till dricksvatten än ytvatten och grundvatten, exempelvis återvunnet vatten.

Ur ett näringslivsperspektiv påverkar bristande tillgång till vatten möjligheterna att utveckla såväl befintliga som nya företagsetableringar.

En ytterligare utmaning som bör lyftas är behovet av att se över gamla tillstånd, så kallade evighetstillstånd, som innebär rättighet att både ta ut och släppa ut stora mängder vatten, trots att förutsättningarna har förändrats över tid.

Vattenförsörjning för hälso- och sjukvården

Från hälso- och sjukvårdens perspektiv noteras att planen inte gör någon prioritering mellan olika intressenter och beslut om vattenuttag, då dessa frågor regleras separat enligt miljöbalkens bestämmelser. Det kan dock konstateras att hälso- och sjukvården är beroende av tillgång till vatten i fredstid och ännu mer vid höjd beredskap, ytterst högsta beredskap (krig). Bedömningen av tillgång till vatten vid nödvändig vård för denna beredskap omfattar även behovet för ordinarie sjukvård som inte kan anstå bland annat för dialysverksamhet.

Det framgår av planförslaget att beslut om prioriteringar behöver tas på en högre nivå än idag. Region Skåne vill framföra att det är mycket viktigt att dessa beslut om ramar fattas innan behovet uppstår. Inför beslutsfattande är det viktigt att Region Skåne ges möjlighet att klargöra sjukvårdens behov. När det gäller beredskapsperspektivet önskar Region Skåne betona att sjukvården måste komma högt upp vid prioritering. Region Skåne önskar vidare lyfta fram vikten av gemensam samverkan vid nödvattenförsörjning till sjukvården vid höjd beredskap.

Region Skåne ställer sig vidare frågande till avsaknaden av nationell strategi och samverkan kring hur Sveriges regioner kan stötta varandra med vattenförsörjning i olika krissituationer.

Gällande framtidsanalysen vill Region Skåne lyfta att den demografiska befolkningsutvecklingen samt förskjutning till mer avancerad vård i hemmet måste beaktas.

Data och statistik

Det finns vattenanvändning för andra ändamål som inte inkluderas i SCB:s statistik. Region Skåne önskar betona vikten av tillgång till statistik gällande enskilt vatten för sjukhus och vårdboenden.

Region Skånes utvecklingsuppdrag och ansvar som remissinstans

Region Skåne yttrar sig över Dricksvattenplan för Skåne län, utifrån nedanstående ansvar.

Region Skåne har ansvar för vård och hälsa i Skåne enligt Hälso- och sjukvårdslag (2017:30) samt ett samordnande ansvar för Skånes utveckling, enligt lag om regionalt utvecklingsansvar (2010:630). Detta ansvar innebär att utarbeta och fastställa en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för genomförandet av denna samt att upprätta och fastställa planer för regional transportinfrastruktur. Region Skåne är också enligt lag om kollektivtrafik (2010:1065) regional kollektivtrafikmyndighet i Skåne län, vilket innebär det politiska och ekonomiska ansvaret för den samhällsfinansierade kollektivtrafiken.

Region Skåne ansvarar för den regionala fysiska planeringen i länet och har genom detta ett regionplaneuppdrag enligt plan- och bygglag (2010:900). Genom regionplaneuppdraget arbetar Region Skåne med att tydligare koppla samman det regionala utvecklingsansvaret och kommunernas översiktsplanering. Dessutom utgör Region Skåne formell remissinstans avseende översiktsplaner enligt plan- och bygglagen (2010:900) och enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) avseende riktlinjer för bostadsförsörjning.

I handläggningen av detta ärende har avdelningen för regional utveckling och avdelningen för hälso- och sjukvårdsstyrning deltagit. Enheten för regional planering samordnar Region Skånes yttrande.

Med vänlig hälsning,

Anna Jähnke

Ordförande

Anna Pettersson
Utvecklingsdirektör